PART 3. THE WISDOM OF DAY AND NIGHT.

(יט) עָשָׂה יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים
שֶׁמֶשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ׃

On the evening of Day Four of Creation **He made the moon** to mark the seasons and define **the festivals — עָשָׂה יָרֵחַ לְמוֹעֲדִים.** In the following morning He made the sun and so it shone all day. However, at the end of that day and every subsequent day, **the sun knows** that it is time for **its setting — שֶׁמֶשׁ יָדַע מְבוֹאוֹ** to make room for the dominion of the moon.

(כ) תָּשֶׁת חֹשֶׁךְ וִיהִי לָיְלָה,
בּוֹ תִרְמֹשׂ כָּל חַיְתוֹ יָעַר׃

Hashem, even Your creation of the dark of night serves a purpose. It is a blessing for the creatures of the forest who depend on the security it gives them. When the day is done, **You bring on darkness, and it is night — תָּשֶׁת חֹשֶׁךְ וִיהִי לָיְלָה.** **That is when all the beasts of the forest creep forth - בּוֹ תִרְמֹשׂ כָּל חַיְתוֹ יָעַר** to forage for their food. They hide during the day because that is when man is in control.

(כא) הַכְּפִירִים שֹׁאֲגִים לַטָּרֶף
וּלְבַקֵּשׁ מֵאֵל אָכְלָם׃

Then during the night **the young lions roar after their prey — הַכְּפִירִים שֹׁאֲגִים לַטָּרֶף,** and when they have no prey they prowl through the night **to seek their food from G-d — וּלְבַקֵּשׁ מֵאֵל אָכְלָם.**

(כב) תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ יֵאָסֵפוּן
וְאֶל מְעוֹנֹתָם יִרְבָּצוּן׃

When **the sun rises — תִּזְרַח הַשֶּׁמֶשׁ,** the young lions **steal away — יֵאָסֵפוּן** in fear of men, who are out and about. It is then that the young lions lie down to sleep in their hidden dens **— וְאֶל מְעוֹנֹתָם יִרְבָּצוּן.**

(כג) יֵצֵא אָדָם לְפָעֳלוֹ
וְלַעֲבֹדָתוֹ עַד עֶרֶב׃

In the safety of daytime **man goes forth to his work — יֵצֵא אָדָם לְפָעֳלוֹ and to**

his labor— וְלַעֲבֹדָתוֹ until the evening — עַדֵי עָרֶב.

PART 4. CREATURES OF THE WORLD.

(כד) מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ ה׳
כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ
מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ׃

How abundant and how magnificent **are your works, Hashem — מָה רַבּוּ מַעֲשֶׂיךָ ה׳. You made them all with wisdom — כֻּלָּם בְּחָכְמָה עָשִׂיתָ,** so that they are able to coexist in harmony. **The world is full of Your creations — מָלְאָה הָאָרֶץ קִנְיָנֶךָ;** there is in the world other than what You have brought into being and everything is there that needs to be there.

(כה) זֶה הַיָּם גָּדוֹל וּרְחַב יָדָיִם
שָׁם רֶמֶשׂ וְאֵין מִסְפָּר
חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדֹלוֹת׃

There is **the sea — זֶה הַיָּם, great and wide — גָּדוֹל וּרְחַב יָדָיִם; countless swarming creatures are there — שָׁם רֶמֶשׂ וְאֵין מִסְפָּר,** all created on the Fifth Day with the birds of the air. They are far more numerous than the land animals created on the Sixth Day. Just as on land there are sea **animals small and large — חַיּוֹת קְטַנּוֹת עִם גְּדֹלוֹת׃.** Large creatures are continually swallowing the smaller ones, but the numbers that are procreated every day are so huge that there is no way to count them.

(כו) שָׁם אֳנִיּוֹת יְהַלֵּכוּן
לִוְיָתָן זֶה יָצַרְתָּ לְשַׂחֶק בּוֹ׃

Men **sail there** in **ships — שָׁם אֳנִיּוֹת יְהַלֵּכוּן,** skimming along on the surface, little suspecting what a teeming variety of animal life there is below them**.** Also there is the **Leviathan whale that You created for men to test their strength against,** or as an object of delighted contemplation of the secret wisdom to be granted to the righteous in the world to come **— לִוְיָתָן זֶה יָצַרְתָּ לְשַׂחֶק בּוֹ .**

(כז) כֻּלָּם אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּן
לָתֵת אָכְלָם בְּעִתּוֹ׃

Although they have no understanding of their Creator, all creatures depend on the

sustenance that You provide and so **they all look to You expectantly — כֻּלָּם אֵלֶיךָ יְשַׂבֵּרוּן, to provide their food in in its proper time — לָתֵת אָכְלָם בְּעִתּוֹ.** As for the men sailing the seas, many direct their prayers to You.

(כח) תִּתֵּן לָהֶם יִלְקֹטוּן
תִּפְתַּח יָדְךָ
יִשְׂבְּעוּן טוֹב׃

In times of plenty **You give** food **to them** with an open hand **— תִּתֵּן לָהֶם .** In times of famine **they** must put in extra effort to **gather it in — יִלְקֹטוּן. When You open Your hand — תִּפְתַּח יָדְךָ, they are granted satisfaction with** Your bountiful **good — יִשְׂבְּעוּן טוֹב.** At other times they must learn to wait and that is when men realize the need to turn to You in tefillah.

(כט) תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ יִבָּהֵלוּן
תֹּסֵף רוּחָם יִגְוָעוּן
וְאֶל עֲפָרָם יְשׁוּבוּן׃

When **You hide Your face — תַּסְתִּיר פָּנֶיךָ** and deny them their sustenance, **they are in panic — יִבָּהֵלוּן** for there is no one to help them beside You. when **You take back their life force — תֹּסֵף רוּחָם, they perish — יִגְוָעוּן and return to their dust —וְאֶל עֲפָרָם יְשׁוּבוּן .**

(ל) תְּשַׁלַּח רוּחֲךָ יִבָּרֵאוּן
וּתְחַדֵּשׁ פְּנֵי אֲדָמָה׃

When You send forth Your spirit to mankind **— תְּשַׁלַּח רוּחֲךָ** at the time of Techias Hameisim (Resurrection), **nen are created** anew **—יִבָּרֵאוּן , and You give new life to the people of the earth — וּתְחַדֵּשׁ פְּנֵי אֲדָמָה.**

<u>PART 5. THE GLORY OF HASHEM</u>.

(לא) יְהִי כְבוֹד ה׳ לְעוֹלָם
יִשְׂמַח ה׳ בְּמַעֲשָׂיו׃

The works of Hashem are His glory. **The glory of Hashem will endure for ever — יְהִי כְבוֹד ה׳ לְעוֹלָם** for He will contune to govern all of Creation. **May** men gain true understanding so that **Hashem** will have cause to **take delight in his works**

— יִשְׂמַח ה׳ בְּמַעֲשָׂיו.

(לב) הַמַּבִּיט לָאָרֶץ וַתִּרְעָד
יִגַּע בֶּהָרִים וְיֶעֱשָׁנוּ׃

When He is angry at the wicked, **He looks toward the earth — הַמַּבִּיט לָאָרֶץ** (symbolically) **and it quakes — וַתִּרְעָד; He touches the mountains — יִגַּע בֶּהָרִים and they smoke — וְיֶעֱשָׁנוּ** in volcanic eruptions.

(לג) אָשִׁירָה לַה׳ בְּחַיָּי
אֲזַמְּרָה לֵאלֹקַי בְּעוֹדִי׃

I will sing to Hashem for having granted me **life — אָשִׁירָה לַה׳ בְּחַיָּי,** even in the midst of destruction. **I will sing praises to my G-d while I endure — אֲזַמְּרָה לֵאלֹקַי בְּעוֹדִי** as an individual in the midst of His great kingdom.

(לד) יֶעֱרַב עָלָיו שִׂיחִי
אָנֹכִי אֶשְׂמַח בַּה׳׃

May my tefillah be sweet to Him — יֶעֱרַב עָלָיו שִׂיחִי. And as long my speech and meditation are pleasing to Him **I will rejoice** in the privilege of talking to **Hashem — אָנֹכִי אֶשְׂמַח בַּה׳** and in gratification for the yeshuah that He grants to me.

(לה) יִתַּמּוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ
וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם
בָּרֲכִי נַפְשִׁי אֶת ה׳ הַלְלוּיָהּ׃

May sinners cease from the earth — יִתַּמּוּ חַטָּאִים מִן הָאָרֶץ, and may the wicked be no more — וּרְשָׁעִים עוֹד אֵינָם; Bless Hashem, O my soul — בָּרֲכִי נַפְשִׁי אֶת ה׳. Halleluyah — הַלְלוּיָהּ!

Sources

The primary sources used in the interpretation of the verses in this mizmor are listed below.

א – אבן עזרא, רד״ק, אלשיך, רשר״ה
ב – רד״ק, מצודות, ספורנו, רשר״ה
ג – אבן עזרא, מצודות, רשר״ה, נר לרגלי
ד – רש״י, רד״ק, נר לרגלי
ה – רד״ק, המאירי
ו – רש״י, רד״ק
ז – אבן עזרא, רד״ק
ח – רד״ק, המאירי

ט – רש״י, רד״ק
י – אבן עזרא, מצודות, מלבים, רשר״ה
יא – רד״ק, המאירי, בן רמוך
יב – רש״י, רד״ק, מצודות, המאירי, אבן יחייא
יג – רד״ק, מצודות, בן רמוך, רשר״ה
יד – רד״ק, מצודות, מלבים
טו – מצודות, בן רמוך
טז – רד״ק, אבן יחייא
יז – רד״ק, מצודות, מלבים, המאירי
יח – רד״ק, המאירי
יט – רש״י, רד״ק, המאירי
כ – רד״ק, נר לרגלי
כא – מלבים,
כב – אבן יחייא
כג – רד״ק, מלבים
כד – מלבים, בן רמוך, מלבים, נר לרגלי
כה – רש״י, רד״ק, המאירי, נר לרגלי
כו – אבן עזרא, מלבים
כז – רד״ק , מלבים, בן רמוך
כח – רד״ק, מצודות
כט – רד״ק
ל – רש״י, מצודות, בן רמוך
לא – רד״ק, מצודות, רשר״ה
לב – רד״ק, נר לרגלי
לג – מלבים, בן רמוך, רשר״ה
לד – מצודות, אלשיך
לה – מצודות